

Synpunkter på Återstartutredningen – Från kris till kraft SOU 2021:77

Folkets Bio önskar lämna synpunkter på några av de förslag i den statliga utredningen "Från kris till kraft" SOU 2021:77, som berör filmen.

Folkets Bio som startade 1973, är idag Sveriges ledande kvalitetsfilmsaktör. Med en filmdistribution som omfattar utländsk och svensk spel-och dokumentärfilm, kortfilm och barnfilm, och en biografkedja spridd över landet utgör Folkets Bio den enda garanten för att ett brett filmutbud finns tillgängligt för alla landets invånare i alla åldrar.

Folkets Bio ställer sig bakom ett kulturpolitiskt utvecklingsarbete på filmens område och menar att det behöver kopplas till frågan om utökad finansiering till aktörer utanför de multinationella koncernerna.

Folkets Bio stödjer helhjärtat förslaget att det tas fram en färdplan för filmpolitiken som tar avstamp i utmaningar och möjligheter som uppkommit med anledning av förändringar inom filmområdet.

Vi ser ett stort behov av att förtydliga och utveckla Svenska Filminstitutets stödgivningsformer, med en tydlig kulturell och kvalitativ inriktning där uppmuntran av experiment och konstnärlig frihet spelar en viktig roll, där en öppen dialog mellan stödgivare och stödmottagare är en förutsättning för en positiv utveckling.

Vi välkomnar alla former av incitament som bidrar till ett brett och inkluderande filmutbud. Vi ser positivt på förslaget om en "kulturcheck" men ser att den föreslagna summan är för låg för att ha någon avgörande betydelse. Vi ser inte att det nyligen införda Filmpasset på något sätt bidrar till visning och spridning av värdefull film. Här behövs ett nytänk där samtliga aktörer inom kvalitetsfilmsområdet samverkar med Filminstitutet för att hitta en riktning framåt.

Folkets Bio ser positivt på att betänkandet föreslår införande av produktionsincitament, men anser att den budget som aviserats för produktionsincitament är alltför liten och den bör läggas på lägst den nivå som förslås i Tillväxtverkets och Svenska Filminstitutets utredning.

Men än viktigare anser vi det vara att regelverket inte utformas på ett konkurrensstörande vis. Ett regelverk med budgetgränser är missgynnsamt för de delar av filmbranschen som är ekonomiskt svagast och som lidit allra störst skada av pandemins effekter.

De internationella strömningsaktörerna har gynnats av pandemin på bekostnad av biograferna. Därmed bör på längre sikt de delar av filmbranschen som producerar innehåll för dessa också gynnas av pandemin. De krisstöd som riktats mot filmbranscherna har till stor del riktats mot de aktörer som, på längre sikt, kommer gå stärkta ur krisen. Därför är det viktigt att de insatser för återstart av kulturen inte ytterligare förstärker denna snedvridning utan riktas mot både de delar av produktions- distributions- och visningsledet som står för produktion, visning och spridning av kvalitetsfilm, barnfilm, kort- och dokumentärfilm.

Folkets Bio vill särskilt betona:

- Att stödgivningen ska ha en tydlig kulturell och kvalitativ inriktning där mångfald, inkludering och konstnärlig frihet spelar en viktig roll.
- Att offentliga stödformer grundas på dialog, flexibilitet och långsiktighet
- Säkerställande av en levande biografkultur där ett brett utbud är tillgängligt över hela landet
- En väsentligt höjd offentlig finansiering
- Stöd till strömningstjänster som sätter mångfald och svensk kvalitetsfilm i centrum så att producenter och distributörer av kvalitetsfilm, barnfilm, kort- och dokumentärfilm kan ta del av den växande strömningmarknaden.

Bakgrund

Filmbranschen går mot en växande polarisering där de kommersiella aktörerna med sin dominerande ställning, tillåts sätta agendan för villkoren för filmutbud och visningsmöjligheter. Ett av de filmpolitiska målen är att "Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet". När kvantitet och marknadsandelar i allt högre grad får styra agendan riskerar kvalitetsbegreppet att urvattnas och innehållet i det offentliga samtalet starkt begränsas.

Den värdefulla filmen får allt svårare att hävda sig på biografmarknaden och att dess visningstider blir färre och sämre och salongerna väsentligt mindre. Om biografägarna inte får politiska incitament att arbeta med bredd och mångfald på repertoaren, är risken stor, inte minst i kölvattnet av den enorma kris som pandemin orsakat, att de väljer att visa filmer som lättare drar en stor publik. ^[1]_{SEP}

Film och rörlig bild utgör en väsentlig del av unga människors vardag. Filmen måste få samma betydelse i utbildningen som övriga kulturformer, och unga människor få möjlighet att ta del av hela bredden av filmer från hela världen, olika språkområden och skildringar av livsvillkor. Inte minst är detta viktigt för spegling och identifikation av den egna verkligheten.

Polariseringen handlar även om biografernas olika roller. Den lokala biografen, både i städerna och i landsorten måste tilldelas samma status som kulturinstitution som teatern och biblioteket, och erhålla motsvarande kulturstöd.

Vi saknar även stöd som möjliggör utveckling av digitala lösningar för distribution av kvalitetsfilmer. Visningsstöden är fortfarande primärt riktade mot en biografmarknad vars aktörer rör sig allt längre bort från en repertoar som har förankring i de filmpolitiska målen. Pandemin har tydligt visat att streaming är ett stort och viktigt komplement till biografen, för att få kvalitetsfilmer att nå sin publik. ^[1]_[SEP]

Uppdraget att tillgängliggöra bredd och mångfald för publiken får alltmer platsen som en marginell målsättning när den, enligt de filmpolitiska direktiven, borde stå högst upp på agendan.

Filmen har sedan lång tid brottats med hur den ska förhålla sig till sina två ben: näring och kultur. När en statlig filmpolitik med medel från kulturdepartementet infördes såg vi fram emot att filmens roll som en del av KULTUR-politiken skulle bli tydligare. Nu ser vi snarare hur rörelserna går åt motsatta hållet: i dag måste filmkulturen motivera sin existens i siffror och marknadsandelar. I förlängningen riskerar man att fastna i villfarelsen att bara det som är kommersiellt framgångsrikt är det samma som kvalitetsfilm. Det skulle leda till en katastrof för mångfalden och bredden.

Stockholm 16 februari, 2022

För Folkets Bio

Katrina Mathsson
Verksamhetsledare

Hjalmar Palmgren
Styrelseledamot och filmproducent